

חטאות ומחצית העופות חובה סתומים, והקריבן הכהן חציים למעלה וחציים למטה [כדלעיל] — **אין כשר** מכל העופות שבתערובת **אלא** רק **מנין החטאות שבקיני החובה** הסתומות.

ולדוגמא: אם התערבו שתי חטאות בשני עופות חובה [שהם קן אחד], כשהיחס בתערובת שוה, ועשה הכהן מחציתם למעלה ומחציתם למטה הרי רק חטאת אחת כשרה, כמנין החטאת שבקן החובה.

שכיון שהיה היחס בתערובת שוה יש לנו לחוש שנעשו למעלה כל עופות החטאת שהתערבו, ונפסלו בכך. ולמטה נעשו כל עופות החובה הסתומים, ומהם יש להכשיר רק אחת לחטאת, שהיא כמנין החטאות שבקן החובה.

שהרי כשעושים למטה קן סתומה, מחצית ממנה היא חטאת כשרה ומחצית עולה פסולה. כי משנעשית מחצית העופות לחטאת נקבעת כנגדה המחצית השניה לעולה, וכיון שנעשתה למטה הרי היא פסולה.

ודוגמא נוספת: אם התערבו שש חטאות בששה עופות חובה סתומים [שהם שלשה קינים] אין כשרים מהם אלא שלש חטאות, כמנין החטאות שבקיני החובה,

שכיון שהיה היחס בתערובת שוה יש לחוש שמא נעשו כל ששת החטאות שהתערבו, למעלה, ונפסלו בכך, וכל עופות החובה הסתומים נעשו למטה, ולכן חציים חטאות כשרות וחציים עולות פסולות.

אך אם התערבו העופות ביחס של עופות **חובה שנים בחטאת** אחת [דהיינו, שהיו

עופות החובה פי שנים מעופות החטאת] — הרי **מחצה** העופות שבתערובת **כשר**, ומחצה **פסול**.

וכגון שהתערבו שתי חטאות בארבעה עופות חובה [שביחד הם ששה עופות], ועשה הכהן חציים למעלה וחציים למטה, הרי יש לחשוש שמא בתוך שלשת העופות שהוא עשה למעלה נכללו שתי החטאות, ונפסלו בכך.

והעוף השלישי הוא עוף חובה, ועלה לשם עולה.

ואז, שלשת העופות שעשה למטה הם עופות חובה, ושנים מהם [שהם מחצית עופות החובה] נעשים בכשרות למטה לחטאת, והשלישי שצריך להעשות עולה נפסל בעשייתו למטה.

ונמצא ששלושה עופות מתוך הששה [אחד עולה ושתיים חטאת], והיינו מחצית, כשרים. והמחצית השניה פסולה.

כי במקרה כזה, שהחובה היא פי שנים מהחטאת, תמיד יש לחשוש שעופות החטאת שהתערבו נפסלו, ואילו כל העופות הכשרים נעשו מתוך עופות החובה.

ואם התערבו העופות ביחס של **חטאת שנים בחובה** אחת [והיינו שהיו עופות החטאת פי שנים מעופות החובה], הרי רק מספר עופות שהוא כמו **המנין** של העופות **שבחובה** — **כשר**.

וכגון שהתערבו שני עופות סתומים [שהם קן אחת] בארבע חטאות — אין כשרים מכל ששת העופות המעורבים אלא רק שתי חטאות בלבד, כמנין עופות החובה.

שיש לנו לחשוש שמא כל מחצית העופות שנעשו למעלה [שלשה עופות] נעשית מהחטאות שהתערבו, ונפסלו בכך.

ונמצא שמתוך ארבעת החטאות שהתערבו נשארה חטאת אחת הנעשית למטה בכשרות.

ומתוך שני עופות החובה, שיש חשש שנעשו למטה, נעשה עוף אחד בכשרות לחטאת והעוף השני שצריך להעשות עולה נפסל.

ונמצא שמתוך ששת העופות כשרים רק שני עופות כמנין שני עופות החובה.

וכן עולה שנתערבה בעופות חובה ביחס שוה של עולה אחת לעוף חובה אחד, ועשה הכהן מחצה למעלה ומחצה למטה — אין כשר להקריב מהתערובת אלא עופות כמנין העולות הראויות להקרב מתוך הקינים שבחובה.

והכל לפי העקרון הקודם.

וכגון שהתערבו עשר עולות בעשרה עופות חובה סתומים [שהם חמישה קינים], אין כשר מתוך כל עשרים העופות שבתערובת אלא חמש עולות, כמנין העולות הראויות מתוך חמשת הקינים.

שהרי כיון שעשה למעלה עשר עופות [שהם מחצית התערובת של עשרים העופות], ודאי לנו שנעשו מתוכם לפחות חמש עולות כשרות.

כי גם אם נניח שכל עשרת העולות שהתערבו נעשו למטה, ונפסלו, הרי עשרת עופות החובה הסתומים שנעשו למעלה חציים עולה כשרה. [והחמש האחרות נפסלות מספק].

אך אם נתערבו ביחס של חובה שנים בעולה אחת, הרי מחצה עופות שבתערובת כשר, ומחצה נפסל.

וכגון שהתערבו עשרים עולות בארבעים עופות חובה סתומים, ועשה הכהן מחציתם למעלה ומחציתם למטה — כשרים מתוכם שלשים עופות, שהם מחצית עופות החובה.

שהרי יש לחוש שמתוך מחצית העופות [שהם שלשים עופות] שנעשו למטה נכללו כל עשרים העולות שהתערבו, ונפסלו בכך.

ועשרת העופות הנוספים [שהשלימו את העולות למחצית] שנעשו למטה — היו מעופות החובה, והרי הם כשרים לחטאת.

ומתוך שלשים עופות החובה הנעשים למעלה יש להכשיר עשרים בלבד לעולה. כי משעה שנעשו לעולה עשרים עופות, שהם מחצית מארבעים עופות החובה, נקבעו בכך המחצית השניה, שהם עשרים עופות, לחטאת. ולכן עשרת עופות החובה הנוספים שנעשו למעלה נפסלו.

ואם היה היחס בתערובת של עולה פי שנים בחובה אחת, הרי רק המנין של העופות שבחובה כשר.

וכגון שנתערבו ארבעים עולות בעשרים עופות חובה סתומים, ועשה הכהן חציים למעלה וחציים למטה, הרי יש לחוש שמא עשה הכהן למטה שלשים עולות ונפסלו בכך, ולמעלה עשה עשר עולות והן כשרות.

ומתוך עשרים עופות החובות שעשה למעלה הרי רק עשר כשרות לעולה. כי כאשר עשה עשר עולות מתוך עשרים עופות החובה הרי נקבעו עשרת האחרים לחטאת, והם נפסלים כשהם נעשים למעלה.

ונמצא שרק עשרים עולות, שהם כמנין העופות שבקיני החובה, כשרים.

משנה ו:

האשה שאמרה בנדר: הרי עלי להביא קן [שני תורים או שני בני יונה] לעולה כשאלד זכר, ואחר כך ילדה זכר — הרי היא מביאה שתי קינים :

קן אחת שיש בה שתי פרידות לעולה לקיום נדרה, וקן אחת שיש בה פרידה אחת לעולה ופרידה שניה לחטאת לחובתה, בתור קרבן יולדת! ונמצא שבשתי הקינין האלו יש שלש עולות העוף וחטאת העוף אחת.

נתנתן לבחן. והכהן צריך לעשותן את שלש העולות למעלה, ואת החטאת האחת למטה.

לא עשה הכהן בן, אלא שינה, משום שהיה סבור שהביאה שני קינין לחובתה, האחד ללידתה והשני להטהר מטומאת זיבה, ולכן עשה שתיים למעלה [אחת מכל קן] לשם עולה, ושתיים למטה [אחת מכל קן] כמעשה חטאת לשם חטאת, ולא נמלך הכהן באשה לדעת על מה הביאתם, ולכן הביא שתיים לחטאת למטה, ונמצא שפסל את עולת העוף שעשאה למטה.

לפיכך, צריכה שתביא עוד פרידה אחת לעולה ותקריבנה למעלה!

כמה דברים אמורים שיוצאת ידי חובה בהבאת פרידה אחת נוספת בלבד, כשהיו שני הקינין ממין אחד, שאז אמרינן שבקן הראשון שהקריב הכהן, אחד למעלה ואחד

למטה, יצאה ידי חובת קרבן לידה, שהרי הכהן המקריב הקריבו לשם חובה, שהיה כסבור ששני הקינים הם לשם חובה, ובשני יצאה ידי חובת נדרה רק בפרידה האחת שלמעלה, ועדיין חסר לה לקיום נדרה רק את הפרידה לעולה שנעשתה למטה, ונפסלה משום שנעשתה למטה.

אבל אם היו שני הקינין משני מינין, האחד תורים והשני בני יונה, ומסתפקא לן אי קן התורים היה האחרון, שהוא נדבה, ונפסל הגוזל שעשאו למטה, או שמא קן בני היונה היה האחרון ובו נפסל הגוזל שעשאו למטה, אין יוצאין בהבאת תור אחר נוסף או בן יונה אחד נוסף, שאין אחד מהם משלים את השני.

אלא, תביא שתיים, האחד מהם ידי חובת נדרה, והשני יעלה לה לנדבה.

ואם בשעה שנדרה פירשה נדרה מאיזה מין תביא את קן נדרה, אם מן התורים או מבני היונה אלא שלאחר מכן שכחה מהו המין שפירשה בשעת נדרה.

הרי היא חייבת להביא שלש קינים.

האחת — קן חובה, ואותה היא יכולה להביא מאיזה מין שתמצא.

ושתי קינים, קן אחד תורים וקן אחד בני יונה, כדי שתצא בודאי ידי נדרה, שהרי נדרה להביא ממין מסויים של עופות ושכחה מהו אותו המין.

ואם הביאה רק שתי קינים, האחת לקרבן חובה והשניה עבור נדרה, והיו אותם שתי הקינים מאותו המין, כגון תורים, ועשה הכהן עוף אחד מכל קן למעלה לעולה ועוף אחד מכל קן למטה לחטאת.

ונמצא שיצאה ידי חובת קרבן חובתה לגמרי, וביחס לקיום נדרה הרי היא בספק.

שהרי הגזול השני שנעשה למטה אינו עולה לה לנדרה, והיא צריכה להביא גזול נוסף.

ועתה יש לה ספק — האם הגזול שנעשה למעלה אכן עולה לה לנדרה. כי שמא התור שנעשה לעולה אינו מהמין שנדרה, והרי היא חייבת להביא שני עופות בני יונה.

ולכן, **צריכה להביא עוד שלשה פרידיון:**

תור אחד, כי שמא נדרה להביא מהתורים, והוא מצטרף להשלים את הקן יחד עם התור שכבר קרב עבורה לעולה.

ושני בני יונה, שמא היה נדרה להביא קן של בני יונה.

במה דברים אמורים שדיינו שתביא עוד שלשה עופות בלבד, כשהביאה את שתי הקינין ממין אחד, שהיו כל העופות ממין התורים.

אבל, אם הביאה את שתי הקינים משני מינין, האחד מן התורים והשני מן בני היונה, ועתה אין ידוע אם עשה הכהן את הקן של התורים ראשונה, שהוא הקן שעולה לה לקיום קרבן חובתה, או שעשה תחילה את הקן של בני היונה, והיא לא יודעת עתה אם העוף מהקן השני שנעשה למעלה [ויכול לעלות עבור קיום נדרה] היה תור או בן יונה, ונמצא, שאינה יכולה להשלימו בהבאת בן יונה נוסף.

הילכך, **תביא עוד ארבע** עופות, שתי תורים ושני בני יונה, ואז תצא בוודאות ידי נדרה. ותתנה כי העוף המיותר יהיה נדבה.

ואם בשעה שפירשה נדרה היא גם **קבעה**

נדרה, שתביא את הקן של נדרה יחד עם קן חובתה, ומאותו המין, ונמצא, שהתחייבה להביא ביחד קרבן גדול של שלש עופות מאותו המין לעולה [אחד לחובתה, ושנים לנדרה].

וכיון שאינה יודעת מה פירשה, הרי היא היתה חייבת להביא מספק, שלש תורים ושלשה בני יונה כדי לקיים בכך את נדרה להביא קרבן גדול של שלש עופות, ומאותו המין.

ואשה זאת הביאה שני קינין מאותו המין, כגון מן התורים, ועשה הכהן אחת מכל קן עולה למעלה ואחת מכל קן חטאת למטה, ונמצא שהקן הראשון עלה לחובתה, ופרידה אחת מהקן השני היא כשירה, אך אינה יודעת אם פרידה זו היא מהמין שנדרה או ממין אחר. ולכן:

צריכה שתביא עוד חמש פרידיון ותעשם למעלה לעולה.

שלש תורים, מהמין שהביאה כבר, כדי לצאת ידי חובת נדרה שנדרה להביא קן של שלש עופות ביחד ושתביאנו ממין חובתה. וכאן הרי לא קיימה נדרה שהרי לא הביאה שלש תורים יחד הילכך תעשנו עתה.

ותביא בנוסף גם שני בני יונה, שמא היה נדרה להביא בני יונה.

ונהי שעל הצד שאכן היה נדרה להביא בני יונה, אין היא עתה יכולה לקיים את אותו החלק בנדרה להביא קרבן עופות גדול של שלש עופות ממין חובתה, שהרי קיימה עתה את חובתה בתורים, בכל זאת הרי היא חייבת להביא קן ממין העופות שנדרה כדי לקיים לפחות את החלק הזה שבנדרה.

במה דברים אמורים שדיינו שתביא חמישה פרידין, כשהביאה את שתי הקינין ממין אחד.

אבל אם הביאתן משני מינין, ואין ידוע עתה איזה מין קן קרב ראשון לחובתה ואיזה מין קן קרב שני לנדרה, ונמצא שאין ידוע מאיזה מין היא הפרידה הכשירה שקרבה,

לכן תביא שש פרידות, שלש תורים ושלשה בני יונה, כדי להשלים מספק את חובת נדרה להביא קן גדול של שלש עופות מהמין שנדרה.

ואם נתנתן את העופות האלו לכהן ואינה יודעת מה נתנה אם תורים או בני יונה, או שקן אחד היה תורים והשני בני יונה ועשה הכהן את כל העופות, אך ואינו יודע מה עשה — שיתכן והקריב את כולם למעלה ונמצא שלא יצאה כלל ידי חטאת ויתכן שתקריב את כולן למטה ולא יצאה כלל ידי חובת עולה.

אך יתכן שעשה את חציין למעלה ואת חציין למטה, ויצאה גם ידי עולה וגם ידי חטאת — צריכה להביא עוד פרידין.

ארבע פרידין לנדרה, שתי תורים ושני בני יונה, שהרי אינה יודעת אם הביאה את עולותיה שנדרה, וכמו כן תביא שתיים פרידות, אחת תור ואחד בן יונה — לחובתה!

כי יתכן ויצאה ידי חטאת חובתה באחד משני המינים ועתה היא חייבת להביא את עולתה מאותו המין, וכיון שאינה יודעת מהו המין שקרב לחטאתה הרי צריכה להביא את שני המינים.

ומעתה יש בידיה שלש תורים ושלשה בני

יונה, ומקיימת בכך את נדרה להביא קרבן גדול של שלשה עופות לעולה.

וכמו כן היא צריכה להביא גם חטאת אחת, כה-א כי שמא נעשו כל העופות למעלה ולא יצאה ידי חובתה להביא חטאת.

וחטאת זו היא יכולה להביא אליבא דרבנן מאחד המינים שתבחר, כי הרי שנינו בפרק ב משנה ה שלרבנן הכל הולך אחר החטאת, שהיא חייבת להביא את מין העולה ממין החטאת דוקא, ואם הקדימה עולתה ממין אחד והביאה לאחר מכן חטאתה ממין שני הרי היא חייבת לחזור ולהביא את עולתה מהמין שהביאה לחטאת.

בן עזאי אומר: תביא שתי חטאות!

לפי שאזיל בן עזאי לשיטתו שהכל הולך אחר הראשון, בין אם הוא עולה ובין אם הוא חטאת. והרי איכא לספוקי שמא העופות הראשונים נעשו למעלה והוקבע שתביא חטאת דוקא מאותו המין שעלה ראשון לעולה, והיא אינה יודעת איזה מין קרב ראשונה, לכן תביא מספק שתי חטאות, כל אחת ממין אחר, ואותן החטאות אינן נאכלות כי בכל אחת מהן יש לנו להסתפק שמא היא נבילה, שהרי יתכן ויצאה ידי חובתה כבר בעופות הראשונים.

אמר רבי יהושע: זהו שאמרו: [דהיינו, משל למה הדבר דומה] — לאיל!

כשהוא חי — קולו אחד!

וכשהוא מת — קולו שבעה!

כיצד קולו שבעה?

ב' קרניו — לשתי הצוצרות.

שתי שוקיו — לשני חליליו.